

הנה חז"ל אמרו על שני דברים שהם קשים בעיני ה' כקריעת ים סוף. הראשון בגמ' (פסחים דף קיח.) אמר רב שיזבי משמיה דרבי אלעזר בן עזריה, **קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף**, דכתיב (תהלים קלו, כה) "נותן לחם לכל בשר", וסמך ליה "לגוזר ים סוף לגזרים". וכן אמרו בבראשית רבה (ויחי צח): "ר' יהושע בן לוי אמר קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף." השני בגמ' (מסכת סוטה דף ב.) **קשה זיוגו של אדם כקריעת ים סוף**.

ויש להבין שהרי אמרו חז"ל (בסנהדרין כב.) האמר רב יהודה אמר רב: ארבעים יום קודם יצירת הולד בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני! אי"כ מה קשה והרי כבר קודם יצירת הולד הכריזו בשמים.

וכמו כן יש להבין שהרי אמרו חז"ל בראשית רבה (פרשת בראשית פרשה ה) אמר ר' יוחנן תנאין התנה הקדוש ברוך הוא עם הים שיהא נקרע לפני ישראל הדא הוא דכתיב (שמות יד) "וישב הים לאיתנו" לתנאו שהתנה עמו. וא"כ צריך להבין מה קשה לפני ה' בקרית ים סוף, והרי כבר בששת ימי בראשית התנאי ה' עם ים סוף שיקרע לעם ישראל.

וא"כ מצינו ג' דברים שהם קשים כקריעת ים סוף, א' קריעת ים סוף, ב' זיוגו של אדם, ג' מזונותיו של אדם. ויש להבין את הקשר שיש בג' דברים אלו. אומנם קודם בא האדם כבר גזרה חכמתו יתברך על האדם כיצד התמודד עמהם, ומה יהיה עימו באותו זמן, קריעת ים סוף, זיוגו של אדם ארבעים יום קודם יצירתו, פרנסה כל שנה בר"ה וביום כיפור קובעים כיצד וכמה יהיה פרנסתו. אך כעבור זמן רב כאשר אדם גודל משנה הוא את מה שיעדו לו, אם זה על עם ישראל שכאשר ה' עשה תנאי עם הים שכאשר יצאו עם ישראל ממצרים יקרע להם, ראה הים את עם ישראל בני אברהם יצחק ויעקב שבטי יה עדות לישראל, צדיקים היו אבותינו שירדו למצרים, אך כאשר הגיע זמן שהים יקרע להם, אמר הים אמת עשו עימי תנאי אבל דיברו איתי על צדיקים ולא על מצב כזה ש"הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז", ולמי אני יקרע לעובדי עבודה זרה.

וכן בעניני הזיוג קודם יצירת האדם קבעו לו מי יהיה בן הזוג שלו, אך כאשר אדם גודל ולא הולך בדרך ה' ומגיע לפרק האיש מקדש, באים בטענה כי זה לא החתן המתאים לכלה, ואין זו הכלה שמתאימה לחתן, כי קלקלו במעשיהם, וא"כ אין זה הזיוג שסיכמו קודם יצירתו של האדם.

וכן בעניני הפרנסה, בר"ה וביום הכיפורים היהודי חוזר בתשובה ומקבל קבלות, עד שמגיע לדרגת מלאך, ועל כך גוזרים לו גזרות טובות בעניני הפרנסה, אך כאשר עוברים החגים האדם חוזר להיות בשר ודם, ויצא לעבודתו ויורד ביראת שמים, וא"כ כאשר הפרנסה רוצה לרדת לעולם אינה יודעת להיכן להגיע כי זה אינו האיש שקבעו לו פרנס כי קלקלו מעשיו.

וכעת נשאר לנו להבין א"כ מדוע בסוף כן נקרע הים, וכיצד כן יזכה האדם לזיווג, וכן יזכה האדם לפרנסה. והתשובה לדבר אמרו חז"ל במדרש ילקוט תהלים (ק"י"ד, רמז תתע"ג) על הפסוק הים ראה ויננס, נס מפני נס, מפני יוסף, דכתיב "וינס ויצא החוצה" על כן הים ראה וינס.

א"כ מבואר כי הים נקרע מפני יוסף הצדיק, ובא ונתבונן ביוסף שעמד בנסיון של עריות אם אשת פוטיפר, והתגבר על יצרו ברמה גבוה מאוד, עד שנס החוצה וידע כי לא יעבר בעל הבית על זה בשתיקה כי אשת פוטיפר תדבר עלו רע, וידע כי ישלם מחיר יקר, ולמרות זאת עמד בנסיון, ומה זכה יוסף, ויוסף הוא המשביר לכל עם הארץ, והוא כלכל את כל ארץ מצרים ואת כל עם ישראל, ועל ידי כך גם זכה לקבל את הזיווג הראוי לו, את אוסנת בת דינה, וזכה לקראות "יוסף הצדיק", ונמצא בשבטי ישראל על חושן האפוד.

וא"כ למדנו מכאן, כי יוסף אשר עמד בנסיון זכה, לפרנסה לו ולכל זרעו ולכל ישראל, וזכה לזיווג הגון, וא"כ הים ראה ויננס, הים לא רצה ליקרע לעם ישראל, אך כאשר הוא ראה את יוסף, שיוסף נקרא אביהם של ישראל, שאמרו חז"ל כל המגדל את בן חברו כאילו ילדו, וא"כ בגלל יוסף נקרא הים לעם ישראל.

ובאמת עם ישראל במצרים שמרו על דרכו של יוסף, שלא לקחו להם נשים נוכריות, לא נגעו בבנות מצרים, וא"כ כיון שאומנם לא היו צדיקים כיוסף, אך כיון ששמרו את ברית קודש, א"כ בזה הם מראים שהם בניו הולכים בדרכו.

וזהו הים ראה ויננס, נס מפני נס, זה יוסף, כלומר הים טען כי הוא מתנהג בדרך הטבע שטביעה בו ה' ללכת בדרך זו, ומדוע יקרע הים לעם שאינו הולך נגד הטבע, אך כשראה הים את ארונו של יוסף שהוא הלך נגד הטבע, שהרי יוסף היה גר בבית פוטיפר, ואחיו ובית אביו זרקו אותו, ושם גדל והצליח, ובא לפניו נסיון קשה, ולפי דרך הטבע היה לו ליפול ברשת הרשע פוטיפר, אך יוסף התגבר בקדושה לנלחם בה למרות שידע שזה יעלה לו במחיר יקר מאוד, עשה זו לכבוד ה', אף ישראל שהיו במצרים ונולדו שם וגדלו שם ולמדו מהמצרים, ובא הים בטענה הללו עובדי ע"ז והללו ע"ז, וא"כ להם לא נתחייבתי להיקרע, לא היה לי הסכס עימהם, אך כאשר הגיע ארונו של יוסף התגלה כי אומנם עם ישראל עבדו ע"ז זה באונס, אך קדושה כן שמרו ולא נטמאו בגוים, כי אמרו חז"ל שעם ישראל במצרים גדרו את עצמם בעריות, ולא נטמאו בגויות, (ואחד היה ופרסמו הכתוב, בת איש מצרי) וזה נגד הטבע, ועל כן ראוי להיקרע לעם ישראל.

ולפי"ז אם איש או אשה אשר רוצה להקים בית נאמן בישראל זיווג הגון, וכן אם אדם רוצה פרנסה, עליו להתחזק בדרכו של יוסף, של קדושה, שמירת העיניים שיוסף לא הסתכל על אשת פוטיפר, שמירה על גדרי צניעות, להרבות בקדושה וטהרה, כל אשה תעשה כל אשר ביכולתה להרבות בטהרה בעם ישראל, וממנה ילמדו כולם ויעשה, וראה כי גם כאשר יוסף יצא על ארץ מצרים לא הרים עיניו להסתכל על בנות מצרים, וגם שמר את קדושתו לא להיטמאות לאשת פוטיפר, ועל כן זכה לפרנסה ולפרנס את כל דורו, ולזיווג הגון, אם אנו רוצים זיווג, רוצים לפרנסה נשמור על קדושה, ואז נזכה למתנות.

מהות החג של שביעי של פסח אמונה בה'

הנה עם ישראל כאשר יצאו ממצרים בליל הסדר נגאלו ממצרים ובשביעי של פסח הגיעו לים, ומצרים נסים לקראתם, ואז עם ישראל צועק, ואף משה צועק לה', וה' אומר לו מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו, והקשו המפרשים יהודי בזמן צרה עליו להתפלל לה' לישועה, וא"כ מה ה' עונה לו מה תצעק אלי, ומה הביאור "דבר אל בני ישראל ויסעו".

וביארו המפרשים ע"פ הזוהר, כי ה' דרש באותה שעה מעם ישראל להאמין בו כי הוא יכול להושיע אותם, והוא מושיע אותם וגם כעת בזמן הצר והמצוק צריכים להאמין כי מכינים להם ישועה, ובדיקה אם אתה מאמין תפעל לפי ההוראות, ועכשיו ההוראה לצאת לכיון הים, פה נבחנת האמונה.

ואמרו רבותינו כי באותה שעה נחלקו עם ישראל לארבע כיתות, וזה לשון הפסיקתא זוטרתא (לקח טוב - שמות פרשת בשלח פרק יד) על הפסוק ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. ארבע כיתים נעשו בני ישראל על הים, אחת אומרת ניפול לימא, ואחת היתה אומרת נחזור למצרים, ואחת אומרת נעשה מלחמה, ואחת אומרת נערבב אותם, זו האומרת ניפול לימא, אמר להם משה התיצבו וראו את ישועת ה'. זו האומרת נחזור למצרים, אמר להם משה, כי אשר ראיתם את מצרים וגוי'. זו שאומרת נעשה מלחמה, אמר להם משה ה' ילחם לכם, וזו שאומרת נצויח כנגדן, אמר להם ואתם תחרישון: עכ"ל. והעולם מבין כי תחרישון הוא לשתוק, וזה באמת פשוטו של מקרא.

אך הפסיקתא מביא ביאור אחר לתחרישון, וז"ל: ד"א ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. אמר להם אפי' אתם שותקין ה' ילחם לכם, כל שכן אם אתם מרבים בתפלה ונותנין שבח למקום, באותה שעה היה משה רבינו מרבה בתפלה, וישראל נותנין שבח ושיר וגדולה ותפארת למי שהמלחמות שלו, שנאמר רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם (תהלים קמט ו).

ובאמת כך כתב במפורשת תרגום יונתן בן עוזיאל (שמות פרק יד פסוק יד) וז"ל: כְּתָא דְהוּא אֶמְרָה נְסֻדְרָה לְקוּבְלִיהוֹן סְדְרֵי קְרָבָא - אֶמְרָ לְהוֹן מְשָׁה לֹא תִגְיַחוּן דְּמִן קְדָם יְיָ מְתַעְבִּיד לְכוּן נְצַחְנוּת קְרָבִיכוּן: כְּתָא דְהוּא אֶמְרָה נְבִלְבְּלָא לְקוּבְלִיהוֹן - אֶמְרָ לְהוֹן מְשָׁה שְׁתוּקוּ, וְהָבוּ יְקָרָא וְתוֹשִׁבְתָּא וְרוּמְמוֹ לְאַלְהֵכוּן. עכ"ל. מבואר כי משה אומר לעם ישראל, עכשיו אתם נבדקים באומנה תמימה בה', וה' מבטיח לנו להיכנס לים, וא"כ במה תבדק האמונה ע"י שאתם תחרישון כלומר תהללו את ה' תשירו ותשבחו לה' על הנסים, למרות שאין אתם רואים את הנס אתם צריכים להאמין בה' כי הוא פועל עכשיו עבורכם ועושה לכם מלחמה, ואת זה תראו כי תעשו את הכניסה לים, ובתוך כך תשבחו ותודו לה', ואז תראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום.

הנה בהלל אנו משבחים לה' ומודים לה' על כל הנסים, ויש בו קטע שאנו חוזרים עליו פעמים עד הסוף, (בתהלים פרק קיח כא) אֹדֹדָּךְ בְּיַ עֲנִיתָנִי וְתַהֲיִלִּי לִישׁוּעָה: (כב) אֶבְרָךְ מֵאֲסוּי הַבּוֹנִים הַיְתֵה לְרֵאשׁ פְּנֵה: (כג) מֵאֵת ה' הַיְתֵה זֵאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: (כד) זֶה הַיּוֹם עָשָׂה ה' נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ: (כה) אֲנָא ה' הוֹשִׁיעָה נָא אֲנָא ה' הַצְלִיחָה נָא: (כו) בְּרִיךְ הַבָּא בְּשֵׁם ה' בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית ה': (כז) אֵלּוּ ה' וְנִצָּר לָנוּ אֲסוּרֵיחַג בְּעֵבְתֵיכֶם עַד קְרָנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: (כח) אֵלֵי אֲתָהּ וְאֹדֹדָּךְ אֱלֹהֵי אֲרוּמְמָךְ: (כט) הוֹדוּ לַה' כִּי טוֹב בְּיַ לְעוֹלָם חֲסִדוֹ: וצריך ביאור מדוע חוזרים עליו פעמים, ודוקא מקטע זה אודך ועד הסוף.

וביאור הענין כי דוד המלך מספר כאן על הקושי שהוא עבר ועל ההצלחה, ועל המסר לעם ישראל כיצד ידע האדם להתמודד במצבים קשים, וכך אמרו חז"ל (מסכת פסחים דף קיט). אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: "אודך כי עניתני" - אמר דוד, "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה" - אמר ישי, "מאת ה' היתה זאת" - אמרו אחיו, "זה היום עשה ה'" - אמר שמואל, "אנא ה' הושיעה נא" - אמרו אחיו, "אנא ה' הצליחה נא" - אמר דוד, "ברוך הבא בשם ה'" - אמר ישי, "ברכנוכס מבית ה' - אמר שמואל, "אל ה' ויאר לנו" - אמרו כולן. "אסרו חג בעבתים" - אמר שמואל, "אלי אתה ואודך" - אמר דוד, "אלהי ארוממך" - אמרו כולן. עכ"ל חז"ל. ומבואר כי דוד המלך ע"ה אמר "אודך כי עניתני" ובביאור הדבר, נחלקו בזה המפרשים רוב המפרשים (רש"י, המאירי, אבן עזרא, רד"ק ספורנו) ביארו כך: אודך, אני אודה אותך. כי עניתני, בקראי אליך מן המצר: ומאידך החיד"א ביאר היינו שנותן הודאה לה' על שעניה אותו ביסורים, כי יסורין ממרקין עונותיו של אדם (בברכות ה.).

וכך דרשו חז"ל (שמות רבה כז ג') על הכתוב (ירמיה ל' יז) **"כי אעלה ארוכה לך וממכותיך ארפאך"**, שהמכות שהוא מכה, מהם הוא מצמיח את הרפואה, וזהו "ותהי לי לישועה" שהיסורים הבאים על האדם הם המפתח לישועתו. ע"ש.

ואח"כ ראיתי כי מרן החיד"א זכה לכוון למדרש (מדרש תהלים (שומר טוב; בובר) מזמור קיח ד"ה [יט] [ק"ח, כא] וז"ל המדרש: **אודך כי עניתני ותהי לי לישועה**. למה הדבר דומה לאחד שהתקין אנפריא שלו לצאת בשיירה, ולפרוש במדינה, הכהו קוץ, עקצתו עקרב, אחזתו חמה, הניחוהו והלכו להם, התחיל מצער עצמו לפני הקדוש ברוך הוא, ואמר לפניו מה חטאתי, ומה עונותי, לא באו ימים רבים, עד שבא שמועה שנאבדה אותה שיירה ונהפכה אותה, התחיל מודה ומשבח לפני הקדוש ברוך הוא, ואומר לפניו אילו הייתי ביניהם הייתי כאחד מהם, שנאמר ואמרת ביום ההוא אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני (ישעיה יב א).

ואנו נמשיך בדרך ביאורו של מרן החיד"א "דוד המלך ע"ה מודה לה' יתברך על הצער שקיבל", וראוה בכך מתנה וברכה שעליה הוא נותן תודה **"אודך כי עניתני** – ותהי לי לישועה", הדבר מזכיר פסוק שאמר הנביא ישעיהו (י"ב - א) **"ואמרת ביום ההוא אודך יהוה כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני"**, כלומר לאחר תקופה מבין האדם כי מה שחשב אף וצער, מתגלה כמתנה וברכה. **ובחז"ל (נדה לא.)** על פסוק זה אמרו את המשל הקודם: דרש רב יוסף מאי דכתיב (ישעיהו יב, א') אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני? במה הכתוב מדבר? בשני בני אדם שיצאו לסחורה. **ישב לו קוץ לאחד מהן. התחיל מחרף ומגדף. לימים שמע שטבעה ספינתו של חברו בים התחיל מודה ומשבח. לכך נאמר "ישב אפך ותנחמני"**.

וכדי שנצליח לעמוד במשימה זו בא ונקח את דוד המלך דוגמא לכך, כי הוא הדמות הכי מתאימה לכך, שהרי דוד המלך מיום שנולד רדפו אותו, אם זה בא מאביו ישי שסבר שאינו כשר וממזר, ואם זה מאחיו שרצו ובקשו להורגו, ועל כך נשלח להיות רועה צאן, והיה חי במדבר בין אריות ודובים אשר פגשו בו להורגו, וניצל, ואם זה שהוא גדל ואז אמרו כי הוא פסול, כי הוא ממואב, שנאמר בהם "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'", וגדולי הדור ההוא דואג, ואחיתופל, ועוד, שהיה מבזים אותו, ואם זה שחלק מהם אף טיכסו עצות כיצד יהיה דוד חייב מיתה, ואף ניסו בכל דרך הלכתית להוציאו להורג, ואם זה חמיו שאול שביקש להורגו כמה וכמה פעמים, ואם זה בנו אבשלום שביקש אף הוא להורגו, וכל זה מלבד כל הגוים שהיה קשה להם לראות בהצלחתו, ודוד הע"ה עם כל הקושי הגדול שהיו לו בחייו, חיבר את ספר התהילים,

שכולו הודאה לה' יתברך, ואל לנו לחשוב כי הוא הודאה לה' רק במצבים הטובים שהיו לו, לא כן, אלא חלק לא מבוטל מספר התהילים דוד המלך מספר על הצרות שלו, וחלילה אינו בה בתלונה לה', אלא ההיפך דוד שר ומודה לה' על הצרות שהוא עובר, לדוגמא: מזמור לדוד בבורחו מפני שאול, מזמור לדוד בבורחו מפני אבשלום, כלומר דוד מודה לה' על הצרות שהוא חובה, וזה בא מתוך אמונה תמימה כי ה' לא עושה לאדם דברים רעים, אלא האדם מסתכל עליהם בעיניים שלו כרע, ובאמת ה' עושה רק טוב לאדם.

ובחז"ל (סנהדרין צב:) מסופר כך: תנו רבנן בשעה שהפיל נבוכדנצר הרשע את חנניה מישאל ועזריה לכבשן האש אמר לו הקב"ה ליחזקאל לך והחייה מתים בבקעת דורא כיון שהחייה אותן באו עצמות וטפחו לו לאותו רשע על פניו, אמר מה טיבן של אלו אמרו לו חבריהן של אלו מחיה מתים בבקעת דורא פתח ואמר (דניאל ג, לג) "אתוהי כמה רברבין ותמהוהי כמה תקיפין מלכותיה מלכות עלם ושלטניה עם דר ודר" וגוי **א"ר יצחק, יוצק זהב רותח לתוך פיו של אותו רשע, שאילמלא לא בא מלאך וסטרו על פיו, ביקש לגנות כל שירות ותושבחות שאמר דוד בספר תהלים. ע"כ. ויש להבין כיצד עצרו את התשבחות ששר נבוכדנצר, והרי משבח את ה' ומי יעצור בעד אדם לשבח את ה', אף אם זה יכול חלילה לפגוע בדוד הע"ה.**

ושמעתי ממרן הגרע"י זצוק"ל, שאמר כי באמת נבוכדנצר שיבח את ה' יפה מאוד, אך טענו כנגדו אין זה חוכמה לשבח את ה' כאשר אתה רואה ניסים, בא בבקשה עמוד במקומו של דוד ונראה אותך משבח את ה' גם כאשר אתה עובר איזה צרה, ועל כן בא מלאך וסטרו לו על פיו, לראות האם ימשיך לשבח או יעמוד, אך נבוכדנצר לא עמד במשימה, ונפל, בזה שהפסיק לשבח את ה', וא"כ אין בתפילתו כלל כוח לפגוע בתפילות דוד בן יש, שאף בהייתו בצרה הודאה ושיבח את ה'.

ובאמת מהיכן שאב דוד את הכוח הזה להיות בשמחה בעת צרה ולא להתלונן ולהיות בעצבות, נראה כי קיבל כוח זה מסבתתו, לא רות, שאף היא היתה צדקת גדולה ועמדה בנסיונות קשים, כאשר נפטר לה בעלה, ולא חזרה בשאלה, לגילולי בית אביה, ואף אח"כ כאשר לקחה איזה זקן והוא בועז יום לאחר החתונה, נפטר בועז ושוב הפכה לאלמה עם הריון ללא בעל, לידה ללא אב לתינוק, ולא נשברה, ועמה בכל, ובסוף זכתה לראות נכדים ונינים, ששלמה המלך היה מלך, והיא יושבת לידו, וישם למה כסא לאם המלך אומרת הגמ' (בב"ב דף צא: וכן ברות זוטא א א; ילקו"ש רות א) אמרו על הפסוק **"וישם כסא לאם המלך"** (מלכים א ב יט) וביארו חז"ל ששם לצידו כסא ל"אמה של מלכות", **דהיינו לרות שהייתה אם אביו של זקנו** [כלומר: שלמה בן דוד, בן ישי, בן עובד, בן רות]. ותואר "אמה של מלכות" מלמד שניצני מלכות בית דוד שורשם נובע מרות, ואמרו עוד (שם יד ב) **"למה נקרא שמה "רות", שיצא ממנה דוד שריוהו [השביע] להקב"ה בשירות ותשבחות"** כלומר שמקור שירתו של דוד המלך באה מרות. כלומר דוד המלך לקח מסבתו רות את הכוח לעמוד בקשיים ולהודות ולשיר לה'.

כונתנו לסבתא של דוד הראשונה, שהרי כך אמרו חז"ל בסוטה (יא:): על הפסוק בשמות (א' כא) "ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעש להם בתים" רב ושמואל, חד אמר בתי כהונה ולויה, וחד אמר בתי מלכות, מ"ד בתי כהונה ולויה אהרן ומשה, ומ"ד בתי מלכות, דוד נמי ממרים קאתי, דכתיב (דברי הימים א ב, יט) ותמת עזובה (אשת כלב) ויקח לו כלב את אפרת, ותלד לו את חור וכתוב (שמואל א יז, יב) **ודוד בן איש אפרתי וכו'.** מבואר כי דוד הע"ה היה מיוצאי חלציה של מרים, והנה ידוע כי

מרים נולדה בתקופה בא פרעה התחיל להשתעבד בעם ישראל וחיי היהודים התחילו להיות קשים מאוד, ומסביר רבי יצחק אברבנאל כי השם שנתנו עמרם ויוכבד לבינתם מרים, רומז על מרי המצרים, שמררו את חיי ישראל בעת שנולדה. כלומר מרים נולדה לחיים קשים, ועל כן הורי קראו לה מרים, מלשון מרירות.

והנה ידוע מה שאמרו חז"ל במדרש (מדרש רבה) על הכתוב "כי הנה הסתו עבר" בשיר השירים אמר ר' תנחומא: עיקר טרחותא מיטרא הוא, כך עיקר שעבודן של ישראל במצרים, שמונים ושש שנים היו, משעה שנולדה מרים. מרים הייתה במצרים בתקופה הקשה של השעבוד. על כך גם מספר המדרש הבא, על חידוש ברית הנישואין בין הוריה של מרים: בתרגום יונתן נאמר: "וַאֲזַל עִמְרָם גִּבְרָא דְמִשְׁבֵּט לְוִי וְאוֹתִיב בְּכִילְתָּא וְגִינוֹנָא דְהַלּוּלָא יַת יוֹכְבֵד אֲנִתִּיתִיה דְתַרְיָד מִן קָדָם גְּזִירְתָּא דְפְרָעָה וְהוֹת בְּרַת מָאָה וְתַלְתִּין שָׁנִין כַּד אֶהְדְּרָה לְוִוְתִּיהָ וְאֶתְעַבֵּיד לָהּ נִיסָא וְהִדְרַת לְעֵלִימוֹתָא כְּמָא דְהוֹת כַּד הִיא זְעִירְתָּא מְקַרְיָא בְּרַת לְוִי."

מדובר אפוא בעמרם שהושיב (את יוכבד אשתו) בכילה ובאפיריון של חופה לאחר שגרש לפני הגזירה של פרעה כאשר היתה בת מאה ושלושים שנים. כאשר הוא החזירה אליו כפי שנאמר לעיל "ויקח" - נעשה לה נס וחזרה לנערותה כמו שהיתה כאשר היא קטנה ונקראה "בת לוי". ובפרשת וארא, כאשר מתוארת תולדות משה ואהרן נאמר "ויקח עמרם את-יוכבד דדתו לו לאשה ויתלד לו את אהרן ומשה. [7]"

הסיבה לגירושה מובא במדרש רבה: עמרם היה ראש הסנהדרין וגדול הדור. כאשר פרעה גזר: "...כָּל-הַבָּן הַיְלֹוֹד הַיְאֲרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ"..."עמרם אמר "ולריק ישראל מולידים!" - או בלשון מסכת סוטה "אמר לשוא אנו עמלין" - למה יש להביא ילדים לעולם אם ממתים אותם. הוא החליט לגרש את אשתו יוכבד, כשהיא מעוברת משלשה חודשים. כאשר בני ישראל ראו אותו עושה כך אף הם גרשו את נשותיהם. **ואז אמרה לו, בתו, מרים: "גזרתך קשה משל פרעה"**

א, שפרעה גזר על הזכרים ואתה על הזכרים ועל הנקבות!

ב, פרעה רשע הוא, וגזרתו ספק מתקימת ספק אינה מתקימת, אבל אתה צדיק, וגזרתך מתקימת!

ג, פרעה לא גזר אלא בעולם הזה (שנולדים ומתים וחוזרים וחיים הן לעולם הבא), ואתה (גזרת) בעולם הזה ולעולם הבא (שכיון שאינם נולדים אינן באין לעולם הבא)?!

ומסיימת הגמרא: "אמר רב יהודה בר זבינא: שעשה לו מעשה ליקוחין: הושיבה באפיריון, ואהרן ומרים מרקדין לפניו, ומלאכי השרת אמרו מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה [הללויה]".

וידוע מה שאמרו במדרש (שמות רבה א, א, כב) "ותתצב אחתו מרחק" לדעה מה יעשה לו (שמות ב'). למה עמדה מרים מרחוק? **אמר רב עמרם בשם רב: לפי שהיתה מרים מתנבאת ואומרת - עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל. וכיון שנולד נתמלא כל הבית אורה. עמד אביה ונשקה על ראשה. אמר לה: בתי, נתקיימה נבואתך.**

ובמדרש משלי יד א (על הפסוק חכמות נשים בנתה ביתה) הובא בסגנון אחר, אמר רב הונא: מה נבואה נתנבאה? אמרה לאביה: עתידה אמי לילד בן שמושיע את ישראל, וכיוון שנולד נתמלא הבית שלו אורה, עמד אביה ונשקה על ראשה, אמר לה: בתי, נתקיימה נבואתך! וכיוון שהשליכוהו ליאור, עמדה אמה וטפחה על ראשה, אמרה לה: היכן נבואתך? ועדיין היא מתחזקת בנבואתה, שנאמר (שמות ב ד'): (ותתצב

אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו: "ואין יציבה אלא רוח הקודש, שנאמר (עמוס ט א": (ראיתי את ה' ניצב על המזבח, " ואין אחותו אלא רוח הקודש, שנאמר) משלי ז ד": (אמור לחכמה אחותי את, " ואין מרחוק אלא רוח הקודש, שנאמר) ירמיהו לא ג": (מרחוק ה' נראה לי, " ואין דעה אלא רוח הקודש, שנאמר) שמואל א ב ג": (כי אל דעות ה', " ואין מה אלא רוח הקודש, שנאמר) דברים י יב": (ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך, " ואין יעשה אלא רוח הקודש, שנאמר) עמוס ג ז": (כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו, " ואין לו אלא רוח הקודש, שנאמר) שופטים ו כד": (ויקרא לו ה' שלום."

ויש להבין כיצד ילדה קטנה בת שבע כדברי המדרש קיבלה נבואה כל כך גדולה על משה רבינו, ואילו אביה גדול הדור המנהיג של עם ישראל עמרם לא קיבל את הנבואה הזאת.

ויש לומר כיון שעמרם ואשתו היו נתונים בצער גדול על גזרות פרעה ששיעבד את ישראל והיה הורג תינוקות בחומה, וחלק שוחט היו נתונים בצער גדול עד שקראו לביתן מרים מלשון מר, א"כ שוב אין רוח הקודש נבואה יכולה לבוא על אדם בצער, ועל כן לא זכו לשכינה, לעומתם מרים כלל לא התרגשה מכך, אלא היה חזקה באמונה והיתה בשמחה למרות הכל ואף באה לחזק את אביה, על כן זכתה לרוח הקודש וקיבלה את הנבואה על משה.

ולפי זה יוצא כי דוד המלך למד מרים שהיא סבתו, ממנה לקח את הכוח שאף שהיה במצבים קשים התחזק בהודאה לה' שר שירים ולא היה בעצבות, ועל כן קיבל רוח הקודש, וזכה לחבר את ספר התהילים, ולהיות משיח של עם ישראל, בעבר ובעתיד.

מכל הדברים האלו נלמד, כי בכל מצב שאנו נמצאים נודה ונשבח לה', ונאמר לה' יתברך תודה, ונשיר בשמחה "מזמור לתודה", וכאשר ה' יתברך יראה כי אנחנו לא מתלוננים רק מודים לה', ה' ישפיע עלינו שפע ברכה והצלחה שפע ישועות ונזכה לראות בקרוב בגאולת ישראל הכללית והפרטית אמן.